

Sprinklers in musea? Ja of nee?

De brand in het Armando Museum in Amersfoort heeft niet alleen veel schade aangericht, maar ook de discussie over zin en onzin van sprinklers in musea weer doen oplaaien. Helaas staken hierbij ook weer verschillende vooroordelen over sprinklers de kop op. In deze factsheet zetten we daar graag de harde, beargumenteerde feiten tegenover. Achterop dit vel gebeurt dit letterlijk. Ook als we de vraag 'Sprinklers in musea?' op internationale schaal bekijken, wordt duidelijk dat Ja! veelal het beste antwoord is.

Hoe zit het met de musea in de VS en Canada?

Aan de overzijde van de Atlantische Oceaan zijn tussen 1980 en 1988 liefst 816 museumbranden geregistreerd. In bibliotheken ontstonden in de VS en Canada tussen 1980 en 1993 zelfs 1696 branden. Uit de statistieken blijkt dat in de gesprinklerde gebouwen de schade onder de 5.000 dollar bleef. Waar sprinklers ontbraken beliep de schade tussen honderdduizenden en 16.000.000 dollar. Dit onderbouwt de visie van Ton Cremers, veiligheidsexpert bij Museum-Security: "Sprinklers hebben een voorsprong op de brandweer. Ze treden meteen na de brandmelding in werking en sproeien alleen daar waar de brand woedt. Zo ontstaat minder brandschade én minder waterschade. Dat geldt ook in omgevingen met veel boeken en prenten." In dit verband geeft het te denken dat de Anna Amalia Bibliotheek in Weimar na een grote brand is gerestaureerd en nu wél is voorzien van sprinklers ...

Niet de eerste museumbrand ...

Het Armando Museum is niet het eerste Nederlandse museum dat getroffen werd door brand. In de lijst met ernstigste gevallen valt op dat de laatste jaren goed vertegenwoordigd zijn:



Armando Museum, 22 oktober 2007

Brandweer vaker over 8-minuten-grens

In Nederland geldt 8 minuten als streven voor de opkomsttijd van de brandweer. Dit betekent dat de brandweer binnen 8 minuten na de brandmelding ter plekke zou moeten zijn. In de praktijk bleek dit slechts in 30% van de gevallen te realiseren (cijfers 2006). In 2000 bedroeg dit cijfer nog 54%. Deze negatieve ontwikkeling is vooral het gevolg van de toename van de uitruktijd. Tussen het moment van melding en het wegrijden van brandweer zat in 2000 gemiddeld 4 minuten, in 2006: 8 minuten. Verder bleek in 2006 de brandweer in steden sneller ter plaatse te zijn dan die in kleinere gemeenten. Het verschil tussen korpsen met beroepspersoneel en korpsen met vrijwilligers speelt hier ongetwijfeld een rol. Tot slot: bij de brand in het Armando Museum in Amersfoort was de brandweer volgens eigen gegevens na 7 minuten ter plaatse ...

Ook deze **derde factsheet** van de VSI bevat - zoals de naam belooft - cijfers en feiten, zónder uitweidingen. Compacte informatie zonder ballast. Deze keer gaat de aandacht voornamelijk uit naar museumbranden.

Nederlandse voorzitter Europees sprinklernetwerk

Michel Walhof (51) van Aqua+ Sprinklersystemen in Goor is sinds enige tijd voorzitter van het Europese Fire Sprinkler Network (EFSN). De uitverkiezing van Walhof, ook bestuurslid van de Verenigde Sprinkler Installateurs, is indirect ook een bevestiging van het niveau van de professionele Nederlandse ondernemingen die zich richten op brandveiligheid en met name sprinklers.

CBS Een groot deel van de gegevens in deze factsheet is afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dit bureau, opgericht in 1899, is in Nederland de instantie die zorgt voor de verzameling, bewerking en publicatie van de statistieken ten behoeve van overheid, wetenschap en bedrijfsleven.

1864	1933	1995	1995	2002
Brand bij Boijmans in Rotterdam: 330 schilderijen gaan verloren.	In het Natuur-historisch Museum in Rotterdam verslindt vuur de collectie schaaldieren, mieren en vlinders.	In het Openlucht-museum in Arnhem brandt de Oldambter boerderij uit 1796 uit.	Museum Speelman in Giethoorn verliest door brand onder andere antieke muziekinstrumenten.	Brand in het Haagse Gemeentemuseum: de schilderijen blijven onaangestast.

Sprinklers in musea: vooroordelen en feiten

Naar aanleiding van de brand in het Armando Museum in Amersfoort stonden de kranten bol van de uitlatingen over sprinklers in musea. Daarbij kwamen veel vooroordelen en onjuistheden over sprinklers aan het licht. Hier zetten we er de harde feiten tegenover.

Directeur Jan van der Sloot, Eusebiuskerk in Arnhem, in De Gelderlander:

“Met een sprinklerinstallatie was de kunst in het Armando Museum nu ook naar de filistijnen geweest.”

Sprinklers zorgen dat een beginnend vuurtje niet kan uitgroeien tot een grote brand. Vaak blussen ze zelfs het vuurtje. Dus: alle of bijna alle kunstwerken waren behouden gebleven.

Sieb Weide, voorzitter van de Nederlandse Museumvereniging, in Dagblad van het Noorden:

“Amersfoort lijkt vooral domme pech.”

Een gecertificeerd sprinklersysteem reageert met 99% zekerheid op een beginnende brand. Ook in Amersfoort zouden de sprinklers gegarandeerd hun werk hebben gedaan.

Pim van Ginneken, hoofd facilitaire dienst van het Markiezenhof in Bergen op Zoom, in BN de Stem:

“Een sprinklerinstallatie veroorzaakt evenveel schade als brand. Het water in de leidingen is oud en verzuurd; als dat op een schilderij komt kun je dat weggoeien.”

“Het is echt onzin dat sprinklerinstallaties voor meer schade zorgen dan een brand. Sprinklers reageren veel sneller dan de brandweer en gebruiken veel minder bluswater.” (Ton Cremers, veiligheidsadviseur)

Een woordvoerder van het Bonnefantemuseum in Maastricht, in De Limburger:

“Bij iedere storing loop je het risico dat sprinklers afgaan.”

De kans dat een sprinkler ten onrechte afgaat is 1 op de 14 miljoen. De kans op de jackpot in de Lotto is nog groter.

Adjunct-directeur Ida van Zijl van het Centraal Museum in Utrecht, in het AD:

“Een sprinklerinstallatie kan waterschade veroorzaken aan de kunst in het gebouw.”

Alleen de sprinklers nabij de brandhaard gaan sproeien. Een kwart van de branden wordt door één sprinkler geblust, meer dan de helft door twee. En bovendien: wat is schadelijker voor bijvoorbeeld olieverf, water of vuur?

Cees van 't Veen, directeur Fries Museum en de Prinsessehof in Leeuwarden, in de Leeuwarder Courant:

“Wij hebben gekozen voor rookmelders met een directe verbinding met de brandweer.”

De brandweer was in Amersfoort binnen de gestelde tijd ter plekke, maar te laat om de ramp te voorkomen. Sprinklers blussen wel meteen na brandmelding.

Gijs Alewijn, hoofd algemene dienst DAF Museum in Eindhoven, in het Eindhovens Dagblad:

“De brandweer heeft niet geëist dat we een sprinklerinstallatie hebben. Dat is de reden dat je die hier niet vindt.”

De Nederlandse brandveiligheidseisen spitsen zich vrijwel geheel toe op de veiligheid van personeel en bezoekers. Dat is natuurlijk ook het belangrijkste. Maar in musea met hun kostbare, unieke collecties zou materiële veiligheid ook zwaar moeten wegen. Nu wordt soms al voetstoots uitgegaan van verlies van een brandcompartiment.

Hans Oomen, secretaris museum De Wieger in Deurne, in het Eindhovens Dagblad:

“Maximaal beveiligen is onmogelijk.”

Sprinklers zijn in 99% van de situaties effectief.

Kees Vlas, secretaris Museum 't Oude Slot in Veldhoven in het Eindhovens Dagblad:

“Die sprinklers beginnen zomaar ineens te sproeien.”

Een sprinkler gaat bijna nooit zomaar ineens af. Bovendien kan eventueel met een droogleidingsstelsel nog een extra veiligheid worden ingebouwd.

Frank van Oortmerssen, directeur Nederlands Steendrukmuseum in Valkenswaard, in het Eindhovens Dagblad:

“Een sprinklerinstallatie is financieel een gigantische en daarmee onmogelijke investering.”

De financiële gevolgen van een brand zijn vele malen groter dan de kosten van een sprinklerinstallatie. Zo'n systeem kost tussen de 75 en 150 euro per m², dat is minder dan de helft van de kosten voor vloerbedekking.

Gerard de Kleijn, van Amersfoort in C, de koepelorganisatie van Amersfoortse musea, in het Eindhovens Dagblad:

“Over het installeren van sprinklers in het Armando Museum werd gesproken.”

Een brand komt altijd te vroeg.

Miljoenschade door schoolbranden

Tijdens de jaarwisseling zijn in Nederland 22 scholen in brand gevlogen, ruim drie keer zoveel als vorig jaar. Drie scholen brandden volledig af. De schade bedraagt volgens verzekeraar Centraal Beheer Achmea tussen de € 20 en 25 miljoen.

De branden zijn voornamelijk veroorzaakt door vuurwerk. De hoogte van het schadebedrag wordt niet alleen bepaald door de brandschade, maar ook door de gevolgen daarvan.

Zo kunnen kinderen niet naar school en moet voor hen opvang worden geregeld. Vooral basisscholen zijn door brand getroffen. Daaruit blijkt volgens Achmea dat basisscholen niet brandveilig genoeg zijn. Volgens de verzekeraar zou er meer gedaan moeten worden aan preventie; bovendien vindt Achmea dat meer scholen sprinklerinstallaties moeten krijgen.

Sprinkler verplicht in Britse scholen

Het Britse ministerie van onderwijs stelt op alle scholen in het Verenigd Koninkrijk de installatie van sprinklers verplicht. Scholen mogen alleen van aanleg afzien, als ze kunnen aantonen een laag brandrisico te lopen, of dat het nut ervan niet opweegt tegen de installatiekosten. Verzekeraar Zurich, die al tien jaar lang lobbyt voor een dergelijke sprinklerverplichting, is blij met het voorschrift en belooft scholen die sprinklers aanleggen 'significante premiekortingen'. De automatische blussystemen moeten een einde maken aan de grote hoeveelheid branden in onderwijsinstellingen. Jaarlijks worden zo'n tweeduizend Britse scholen in de as gelegd, waarvan driekwart als gevolg van brandstichting. De brandschade aan scholen bedroeg volgens Zurich vorig jaar € 105 miljoen. In de Verenigde Staten zou die brandschade bij een vijf keer zo groot aantal scholen maar € 70 miljoen zijn. Daar zijn sprinklersystemen gemeengoed, terwijl maar 1% van de Britse scholen ermee is voorzien.

VSI
Postbus 12
3740 AA Baarn
telefoon 035 5427530
vsi@hetbranchebureau.nl
www.sprinkler.nl

VSI VERENIGDE
SPRINKLER
INSTALLATEURS